

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitólér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyom-
dájában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Ünnep után.

Legördült a függöny s elta-
karta a nagy nemzeti bál-
ványt az ország és világ
kíváncsi szemei előtt.

Hat hónapi diadalmas
feltűnés után pusztító kala-
pácsok rongálják a maguk-
ban véve is kiállítást tevő
szép épületeket; mert vége
a szemle idejének.

De csak ennek; mert az
okulás kora még most következik. Valamint
a színdarab nemesítő, szívmasító hatása tulaj-
donképp a műnek összenyomása után, vagyis
a játék végén lép föl egész erkölcsi erejével:
ugy kell, hogy a kiállításhoz tanulságai is most
utólag, a tündéres tarka képek benyomásának
kritikája útján terjedjenek és hódítsanak. Most
lesz az ideje annak, hogy a fölvetett aprólékos
statisztikai adatok egységes, átlátható képpé
kiszélesítve, szakszerű hasonlatokkal illusztrálva,
a mult tanulságaiból a jövőre következtetése-
ket vonva, mindazoknak éber tanulmányuk tár-
gyát képezzék, akik a feledhetlen nagyobb csar-
nokoknak kaleidoskopjában, vagy a kisebb pa-
villonok káprázatos tündér-skatuláiban megfor-
dultak.

Legfőképpen az iparosokra vár e részben
komoly utólagos munka. Nekik, az ő kedvük-
ért készült az egész kiállítás első sorban, hogy
szakmájuknak jelen állásáról tiszta képet sze-
rezhessenek; hogy a mesterség gyakorlásához
szükséges szerszámok haladottabb, tökéletesebb
fajtáival megismerkedjenek; hogy a bevásárlási
forrásokat, a jobb és kipróbáltabb segédanya-
gok lehelyeit kifürkésszék; végre hogy izléstü-
ket a szebbnél is szebbnek megkülönböztetése
által nemesítsék s a haladó divat igényeinek
megfelelően fokozzák.

Azonban — mint bizonyára tapasztalták —
vidéki embernek addig fönt tartózkodni, míg
mindent tövéről hegyére kitanul, fizikailag lehe-
tetlen. Tehát úgy kellett tenni, mint az isko-
lában, hogy ott fönt csak meg volt a szemlélt-
ető előadás, de már annak részleteit az emlé-
kezet és ítélet számára megtartani — ahhoz
szükséges az otthoni korrepetíció.

Vége felé jár már a folyó év, január 1-től
az ipartestületi szervezet lép életbe. Ahol még
nem készek vele, mint pl. Zomborban, ott si-
essenek; ahol pedig már készek, lassanok utána,
hogy egy-egy arravaló tagtársuk a kiállításról
kiadandó statisztikai és ipariügyi szakmunkákat
tanulmányozván, a helyben honos ágak felől
részletes, okulásra vezérlő kivonatokat készítsen.
Minden városnak vagy vidéknek megvan a
maga speciális fejlettebb iparág, megvan a
maga piaca; hasznos eszmecsere csak megköny-
nyíthati a magyar iparosra váró ama nagy fel-
adatot: haszonnal állni ki a versenyt.

Bizonyára szívesen fognak ezen tekintetben
is utmutatással szolgálni az érdeklődőknek azon
férfiak, kik lankadatlan buzgósággal és kitartó
figyelemmel működtek közre, hogy Bács-Bod-
rogh megye a nemzet nagy szemléjén méltón
előglagla s betöltötte a ráváró fontos helyet.

Nem tennők meg kötelességünket, ha imit
ten most, midőn a kiállítók közül számosan
büszkén mutogatnak nyert kitételeikre, a köz-
reműködőknek, mint az általános siker jelenté-
keny tényezőinek, egyrészt nemzeti szempont
ból, másrészt mint a helyi, illetőleg megyei
eredmény létesítőinek, összetereítőinek, megyei
tekintetekből, a haza és szűkebb hazánk, me-
gyénk nevében hálás, átértett köszönetet ne-
mondjunk.

Más kerületekben ez más lapok dolga; mi
csak a zombori kerület elnökének és titkárá-
nak tartozunk leróni a nyilvános hálaadókat. Ők
voltak azok, akik a tapintatos szervezéssel, a
fáradhatlan pontos intézéssel, a kiállítókra há-

ramló nagy pénzterheknek gyűjtés általi csök-
kentésével, teljes mértékben kiérdemelték a
nagy közönség, kivált a kiállítók és iparosok
elismerését általában.

Nincs az üggyől távol állóknak fogalmuk
arról, mennyi levelezést, fölterjesztést, szóbeli
fölvilágosítást, konferenciát, kételyt, utbaigazi-
tást kellett a kerületi titkárnak végezni. Nem
említve, hogy a kerületet a mult télen szűkre
mért szabadideje dacára ismételtén beutazta,
hogy minden számbavehető iparost, akiről csak
tudomást szerzett, saját műhelyében fölkeresett:
magaiban az iktatóban kétezer körül jár a ke-
zen megfordult kiállítási úgydarabok száma.

Oly áldozat ez, melyet megfizetni nem is
lehetne; növeli becsét az, hogy önzetlenül, sőt
anyagi ráfizetéssel viselte. Fogadja a nagy nem-
zeti munka diadalommal végződött tudatából
merített hazafias örömmel kívül, az áldozatkész-
ségét megbecsülni tudó értelmiség elismerését
és halálját!

Vajha ezen, és még számos kisebb be-
folyású tényezők hozzájárulásával oly haladást
és a nemzeti versenyképesség oly izmosodást
idezné elő ezen kiállítás a praksisban, aminőt
nagyszerűsége előre sejtet és aminőt tanulságainak
komoly felhasználásától elméletileg várhatni!

Zombor, 1885. nov. 5-én.

November 4-én volt tíz éve annak, hogy
Tisza Kálmán magát az országházban kabinetje
élén bemutatta.

Az ország intéző körei és vezérférfiai ezen,
államok életében is ritka nap évfordulójának
megünneplését f. hó 29-ikére halasztották, mi-
korra az országgyűlés mindkét háza ismét egy-
begyűlend.

Külföldi, különösen osztrák lapok, melyek a
nemzet különleges megállapodásait ignorálhatják
és csak a nap történeti fordulójával törődnek,
ismert tartózkodó magyar dicséretük dacára,
oly tenkölt hangon és oly tartalmas visszajil-
lantásokkal emlékeznek meg ezen providenciá-
lis férfú kormány-sikereiről, hogy azok, mint
érvek előtt, az elfogulatlan ellenfélnek is meg-
kell hajolnia.

Mi, követvén az országgyűlés döntő pél-
dáját, szintén a közjubileum alkalmára halasz-
tottuk ide vonatkozó méltatásunkat.

Hírek.

Öfelsége megengedte, hogy Ambrozovits Béla,
a közmunka- és közlekedésügyi m. kir. miniszterium
osztálytanácsos, jeles földink, a belga királyi Lip-
pót-rend középkeresztjét elfogadhassa és viselhesse.

Öfelsége Traiber Vince szegszárdi járásbíró-
sági albirót a szabadkai kir. ügyészséghez alügyészsé-
re nevezte ki.

A magyar királyi igazságügyminiszter Cser-
nyánszky Sándor kecskeméti kir. törvényszéki joggya-
korokot a kulai kir. járásbíróshoz aljegyzővé ne-
vezte ki. A magyar királyi pénzügyminiszter Náta-
falussy Béla gölniebanjai adóhivatali ellenőrt az ó-
bucsei adóhivatalhoz adótanárnokká nevezte ki.

A zombori kir. ügyészségnél inokai állomás
4 hét alatt betöltendő.

Hirdetmény. Az ipariskola ma délutáni 2
órákor megnyitattik; a miért is a városi kapitány
mint iparhatóság részéről a kézműiparosok ezennel
felhívattak, hogy inasait ma délutáni 2 órától 4
óráig az ipariskolába okvetlenül küldjék be. Azon
inasok, kik már a mult évben jártak az itteni ipar-
iskolába: a római kath. népiskola földszinti 4-ik osztá-
lyában, — az új inasok pedig a felsővárosi Matheisz-
féle házban elhelyezett népiskolai osztályban jelent-
kezzenek. Zombor, 1885. évi november 5-én. A vá-
rosi kapitány mint iparhatóság.

Zombor város november hó 11-ik napján a
városháza nagytermében délelőtt 9 órákor tartandó
rendes közgyűlésének tárgysora: 1. Belügyminiszteri
leirat az építkezési rendszabályok tárgyában. 2. Bel-
ügyminiszteri leirat a tűzrendészeti szabályrendelet
tárgyában. 3. Belügyminiszteri leirat Jankovits Ant-
tal zombori lakosnak eladott ugynevezett városi bara-
földek tárgyában. 4. Belügyminiszteri leirat az apa-
tini út mellett lévő maradványföldök eladása tárgyá-
ban. 5. Belügyminiszteri leirat kiskuro Pestalits Amá-
liának eladatni rendelt mosztonga föld tárgyában. 6.

Belügyminiszteri rendelet s a fővárosban megalakult
„szegény beteg gyermek egyesület” választmányának
felhívása ugyanezen egyesület támogatása iránt. 7.
Vallás és közoktatási m. kir. miniszteriumnak leirata,
a Falcione Gyula-féle alapítványról üresedésben lévő
két ösztöndíj állomás betöltésére vonatkozó közgyűlési
határozat tárgyában. 8. A földmivelés-, ipar- és ke-
reskedelemügyi m. kir. miniszteriumnak leirata az adai
földműves iskolánál rendszeresített két ösztöndíj ala-
pítványról szóló alapító levél kiállítása iránt. 9. Ta-
nácsi jelentés az adai földműves iskolánál rendszer-
esített két ösztöndíj állomás betöltése tárgyában. 10.
Pénzügyminiszteri körrendelet a földadó-kataszter nyil-
vántartása iránt. 11. Az 1886. évi városi köz költség-
előirányzat. 12. A kövezési alap 1886. évi költségve-
tése. 13. A városi közigazgatási bizottságnak félévi
jelentése. 14. A városi közigazgatási bizottságnak be-
jelentése az ülésekről igazolatlanul elmaradt tagok iránt.
15. A városi igazoló választmányának jelentése az 1886.
évre érvényes legtöbb adófizetők névjegyzéke iránt.
16. Kirjakovits Zsivoin elhunyt bizottsági tag helyé-
nek választás utján betöltése. 17. Biharmegye alis-
pánjának átirata, mellyel ajándékképp megküldi „Bihar-
megye 1848. és 1849. évben” című művet. 18. Több
törvényhatósági átirat. 19. Városi földök bérbeadására
vonatkozó árverési jegyzőkönyvek jóváhagyása. 20.
Gazdasági választmányának javaslata az apatini hidnál
lévő csárda bérbeadására iránt. 21. Gazdasági választ-
mányának javaslata a kálvária stációk és a bezdáni
kövezet út közt elterülő nyári kocsútnak a kocs-
közlekedés előli elzáratása iránt. 22. A zombori szín-
ház részvénytársaság igazgatóságának nyilatkozata, a
Bács-Bodrogh megyei állandó színkerület megalaku-
lása tárgyában. 23. A városi pénzkezelésről és szám-
vetelről szóló szabályzat tárgyalása. 24. Előleg iránti
kérvények. 25. Sztolisits Mátyas ingyenes irodai gyá-
kornok kérvénye, jutalomdíj megadása iránt. Kelt
Zomborban, 1885. évi november hó 3-án. Polgár-
mester.

Radics György, főgymnasiai igazgató gyen-
gélkedvén, hivatalának ellátásával a tankerületi főigaz-
gató úr ideiglenesen, illetőleg a magas miniszterium
további intézkedéseig, Jeszenszky Dezső rendes tanárt
bizta meg

A bajai parthbiztosítás befejezésére a közmunka-
és közlekedésügyi miniszterium 1886. évi költségel-
őirányzatában 200,000 frt van szánuva.

A szerb kongresszus bizottsága, mely a
választmány és az iskola-tanács javaslatait tárgya-
lásra előkészíteni lesz hivatva, már megalakult s el-
nöké Vucsetics Illést, előadóvá Obrenovics Lázárt
választá. A javaslatok már szétosztatták a tagok közt
s mihelyt az előadó elkészül az anyag tanulmányo-
zásával, a bizottság azonnal összeül.

Tomics Jása, az újvidéki Zasztava szerkesz-
tője, egybekelt Miletics Milica kisasszonnyal, dr. Mi-
letics Szvetozár leányával.

A budapesti kir. főügyész Pethő Sándor pest-
vidéki kir. törvényszéki díjnokot, újvidéki kir. ügyész-
ségi inokká nevezte ki.

Az orsz. m. daláregyesület ig. vál. a jövő
1886. évi pécsi orsz. dalárünnepély alkalmával verseny-
darabul szolgáló férfinégyesre nyilvános pályázatot
nyit. A pályázatok feltételei következők: 1. A férfiné-
gyes szövegközleménye lehet hazafias, lyrai vagy drá-
mai irányu, de mindenesetre olyan, mely az alkalom
ünnepélyességének megfelel. 2. A pályaművek zenei
kidalgozásának magyar rhythmusú és szelleműnek kell
lennie. 3. A pályaművek tisztán férfinégyesre minden
kiséret nélkül, vezérkönyv alakban s idegen kézzel
írva a szokásos jelmonddal s a szerző nevét rejtő
jellegű levéllel ellátva f. 1885. nov. hó 20-ig az egyes.
titkára: id. Ábrányi Kornélhoz (ősz-utca 22. II-ik eme-
let 14. ajtó) küldendők be. 4. A bíráló bizottság, mely-
nek tagjai: Erkel Ferenc elnökele alatt: Ábrányi
K., Huber Károly, Simouffy Kálmán és Zimay László,
a pályaművek közül a legkiválóbbakat — esetleg
3-4-et — fog kiválasztani, melyek sokszorosítva az
egyes. tag egyleteinek fognak megküldetni választás
végett. A legtöbb szavazatot nyerendő lesz aztán a
versenynegyes. A többi a szerzők beleegyezésével az
egyes. adja ki, a férfi-négyes irodalom terjesztése cél-
jából. 5. A legtöbb szavazatot nyert négyes pályá-
dija 20 drb. tiz frankos magyar arany, mely összeg az
egyesület pénztárnoka dr. Hubay Károlynál (váci
utca 3. sz.) azonnal fölvehető. 6. Az eredmény folyó
évi december hó második felében, a bajai lapok útján
fog közre tétetni.

Árverés. Hajduska Manó és trs. 39.867 frtra
becsült ingatl. 1886. évi február 9. Kula. — Theodo-
rovits Mita szent-tamási lakos 2059 frtra becsült ing.
1886. évi január 24. O-Becsen.

A bajai adóhivatalnál II. oszt. hivatalozgái
állomásra pályázat nyitattat.

Matzitz Gusztáv a „Dévay-kert” eddigi de-
rék vendéglőse e hó 1-től kezdve az apatini süresar-
nokot vette át.

Cégbejegyzések. Schnellbach J. vegyeskeres-
kedő Morovicán. — Fürst M. A. rőfőskereskedő Né-
met-Palánkán. — Steffen Fülöp szatós O-Verbáson.
— Gergurov Szredoje fűszerkereskedő Zomborban.
Guttman L. vegyes kereskedő Doroszlón.

Amaranthnak lapunkban is ismertettük költeményeiről a „Nemzet” a következő bírálatot hozza: „Felső Rügyek”. Költemények, írta: Amaranth. Zombor, 1885. Verses kísérletei egy írónak, ki más téren: a népszínműírói téren már aratott sikereket, de azért a költészet muzsájának is udvarol szabad óráiban. Ez a muzsa azonban csak elvétve pillant rá biztatólag. A versek nagy része ihlet nélkül készült s a 189 lapra terjedő kötetben alig van egy kis olyan darab, mely megérdemelné, hogy a szerényebb igényű vidéki lap hasábjairól a több igényű nyelvi bíró versfűzer lapjaira kerüljön. Régi gondolatok, sokszor megdallott érzelmek pongyola mezben képezik a kötet characteristicumát. Új hangnak vagy csak routine nek is semmi nyoma. Még legjobbak a „Szereget dalai”nak egyes darabjai, melyeket nővérehez intézett. Ezekben itt-ott melegebb hanggal találkozunk, bár a technika kezdetlegességét itt sem bocsáthatjuk meg a versírónak. A kötet ára 1 frt 50 kr.

A földmívelési minisztérium az idén is nagyobb mennyiségű facsemétét fog adományozni oly erdőbirtokosoknak, akik kopár vagy futóhomok területen erdőültetést teljesíteni szándékoznak. Az illetők a szükséges adatok közlése mellett írásbeli kérelmeiket december végéig nyújthatják be a minisztériumnál s a rendelkezésre álló mennyiségből a jelentkezés sorrendje szerint fognak részesülni. A cseméték árát és csomagolási költségeit az orsz. erdészeti alap fedezi. A kérvényezők a közg. erdészeti bizottság elnöke vagy a kir. erdőfelügyelő iratával tartoznak igazolni, hogy a kérdéses terület beerdősítése közgazdasági szempontból szükséges.

Megjelent Zombor sz. kir. város alsótökü ipar- és kereskedelmi-iskolájának értesítője az 1884. tanévben. Szerkesztette: Radics György igazgató. Az előszóban az igazgató az iskola keletkezését röviden vázolja; a tanári kar az igazgatót kívül 9 tanárból és 4 elemi tanítóból állott; a múlt tanévben az intézet összesen 358 iparos tanuló látogatta.

Árverés. Pollák Ede 3846 fitra b. ingatl. nov. 10. Szabadka.

A kiállítás hivatalos elárúsító irodája felszólítja az 5 közvetítésével eladott tárgyak vevőit, hogy a vásárolt tárgyak elszállítása iránt f. évi november 5-től 18-ig intézkedjenek. Ezen határidő alatt a vételárnak netán még hátralevő része a vételről szóló hivatalos elismervény alapján a hivatalos elárúsító irodában (kiállítási igazgatóság épület) délelőtt 9-től 12-ig, délután 3-5-ig lefizetendő. Ha a fent kitűzött határidő alatt a hátralékos vételárnak lefizetése és a tárgyaknak elszállítása iránt intézkedés nem történt, a lefizetett foglaló, valamint a vásárolt tárgy, az eladó kiállítónak szabad rendelkezésére bocsájtatik és az iroda ez iránt semmiféle felelősséget tovább el nem vállal. A hivatalos elárúsító iroda a teljesen megfizetett tárgyaknak hához való küldését a felek kívánására ezek költségén és veszélyére kész elvállalni.

A cservenkai előleg- és hitelegylet f. hó 1-én bejelentette a csődöt, miután az intézet könyveleje megszőkött. Az intézet alaptőkje 24,000 frt s a múlt évben 6000 frt osztalékot fizetett ki. A cservenkai előleg- és hitelegylet bukásával a fővárosi piac is jelentékenyen megkárosult, a mennyiben a nagyobb bankintézeteknek és takarékpénztáraknak körülbelül 100,000 frtnyi követelésük van a bukott egyletnél. A vagyoni állapot felül eddig még bizonyosat nem lehet tudni, a passzívák azonban igen nagyok lehetnek, mivel az egylet nemcsak fővárosi, hanem vidéki intézeteknél is sokat számítottatott le.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelmügyi minisztérium az 1886. évi költségvetésében a pusztapékai rizstermelő telepre 19,000 frt van előirányozva; az adai földmívelési iskola ez évi kiadásai 13,290 fitra előirányoztatnak és így 4,990 fitral emelkednek az előző évhez képest. Ezen többletből 3,300 frt a marhatenyészet, illetőleg tehenészet berendezésére szolgál.

Mennyit fog a nap novemberben? November 1-én a nap 6 óra 46 perckor kelt és 4 óra 41 perckor nyugodott le, tehát a nap hossza 9 óra 55 perc volt. 30-án a nap 7 óra 28 perckor kel és 4 óra 32 perckor nyugszik le, tehát a nap hossza 8 óra 42 perc lesz. E szerint a nap november hónap 1 óra 13 perccel fog s az éjszaka, mely 1-én 14 óra 5 perc volt 30-án 15 óra 18 perccel fog tartani, ugyanannyival nő.

Hír szerint a közös hadsereg egyenruháján legközelebb némi változtatást tesznek. A lovasságnak ugyanis az eddigi piros nadrág helyébe sötétzöld kékesszürke posztó nadrágja lesz. A másik változtatás abban áll, hogy télire a tűzerek is kapnak prémes bekecsket, melyet eddig csak a lovasság használt.

Két estély. E hó 3-án Vértesszi Károly zombori tekintélyes ügyvéd és 4-én Esztergamy Károly földbirtokos és városi főpénztárnok úri házaikban ténylesen sikerült estély volt. A páratlanul szives vendéglátók lukullusi lakomáját sok szellemes felköszöntő attikai sava még sikerültebbé tette. Mentől inkább kezd széthúzódni egymástól a zombori társaság, annál ritkábbakká válnak az illetén kedélyes társas összejövetelek.

Vásárok a megyében november hónap: Almáson 22-én. — Bajmokon 11-én. — Bezdánban 19-én. — Ó-Futtakon 7-én. — Martonoson 7-én. — Petrovácon 11-én. — Temerinben 22-én. — Zentán 19-ét megelőző vasárnap és hétfőn. — Zomborban 25-én.

A postahajók menetrendje: A Dunán: 1885. évi november hó 1-től kezdve további intézkedésig. Felfelé: Bezdánból Budapestre: kedden, csütörtökön és vasárnapon 11 órakor délelőtt. Lefelé: Bezdánból Orsovára: szerdán, pénteken és vasárnapon 5 órakor reggel. Bezdán, 1885. évi október havában. Az ügynőség. — A Tiszán: Lefelé: Szegedről Zimonyba vasárnap és csütörtökön 7 órakor reggel. Szegedről Tírelre vasárnapon, kedden, csütörtökön és pénteken 7 órakor reggel. Felfelé: Zimonyból Szegedre hétfőn és pénteken 2 órakor délután. Tírelről Szegedre vasárnapon, hétfőn és pénteken 8 órakor este Török-Becséről Szegedre hétfőn, kedden, csütörtökön és szombaton 5 órakor reggel.

Rendőri hírek. Kanurits Szvetozár zombori születésű, 85. számú ezredbeli káplár katonai könyvecskéjét tűzvész alkalmával elvesztette.

Adán mult hó 17-én este Senk Antal szállásáról egy 1 és fél éves, pej, bélyegtelen, orra lyukán kevés fehérség, imitt amott kevésbé deres szőru kanca csikó elszaladt.

Kolompár Mária család büntetvével vádolt és ismeretlen helyeken csavargásban levő cigány nő nyomozandó és feltalálása esetében a legközelebbi kir. ügyészséghez kísérendő. Termete erős, közép, 30—32 éves, arca kerek, haja fekete, szeme barna, különös ismertető jele: orra tövén himlőhelyes.

Ódri Jakab bajmoki lakos Bosnyák István ugyancsak bajmoki lakostól vett egy 5 éves, fehér, bal fülrére jegyes tehénről szóló hátrított marhajárlatát elvesztette.

Zsablyán f. évi szept. 28-án tartott országos vásár alkalmával egy 9 éves, fekete paripa ló M bélyeggel hamis lövelevél miatt bitangásba vétetett; esetleges árverése f. évi nov. 23-án.

A zsabylai ménesben a következő leírású gazdátlan lovak vannak, u. m.: egy 2 éves, pej, kanca, csillagos homloku, h. j. A.O. jeggyel, egy szürkés, 1 éves, csődör, egy 1 éves, deres kanca, és egy 1 éves, sárga kanca, h. j. + jeggyel. Esetleges árverésük folyó évi nov. 23-án.

Domonits László cservenkai szül., 24 éves, r. kath., nőtlen jegyzői írnok, nagysága közép, testalkata sovány, arca hosszukás, arcszíne sápadt, haja szőke, homloka magas, szemöldöke szőkés, szeme kék, orra rendes, szája rendes, fogai épek, bajusza szőke kicsiny, szakálla nincs, álla hegyes, ruházata sötét szürke, cugos cipők, barna daróc felső kabát, kerek szürke kalap, fehér ing, f. é. október 24-én délután hazulról kis stáció utca 41. sz. eltűnt. A rajta észlelt búskomorságból ítélve öngyilkosságot követhetett el.

Vén Ferenc jankováci lakostól m. hó 8—9-ike közti éjjel istállójából egy 2 1/2 éves, pej, mén, csillagos homloku, kissé hóka, hátsó lába kese, j. c. V.F. bélyeggel, továbbá egy 2 1/2 éves, pej kanca, jobb c. V.F. bélyeggel ellátott lovat ismeretlen tettesek ellopak.

Moldvai Máttyás szabadkai lakos az e város kapitányi kivatalánál 8824/1885. sz. a. egy 13 éves, pej, hámos, h. j. W bélyegű paripa lóról kiállított lövelevélét elvesztette.

A szépérvék fejlesztése a népiskolában.

Felolvasott a bács-tiszavidéki r. k. tanító-egyletnek az évi közgyűlésén (Morovicán.)

A szépérvék az emberrel születik, isteni adomány az, melyben minden ember részesül. Sok tiszta öröme, sok nemes élvezetnek kútforrása a művelt szépérvék, a nemes izlés. Az emberi életnek az, mi a virágnak a harmat. Deríti, üdíti a lelket, elűzi a terhes gondokat, könnyíti a fájdalmat és nemes élvezetekben részesíti az embert.

A szépérvék csirája megvan minden ember lelkében, csak hogy az némelyiknek a kedvezőtlen környezet, rossz bánásmód, hibás, gondatlan nevelés miatt ki nem fejlődik vagy téves irányt nyer s az ilyen ember a szép iránt vagy teljesen érzéketlen, vagy igen csekély fogékonysággal bír arra, hogy kedélyét áthassa s benne nemes érzelmeket gerjesszen.

A helyes irányban fejlesztett szépérvékek, vagyis nemes izléssel bíró ember az életben sok oly örömben, sok oly élvezetben részesül, melyet a szépérvékekkel nem bíró ember nem is ismer; sok oly kísérletnek, sok oly anyagi, durva és aljas élvezetnek tudtellenlani, melyek erkölcsi életét, lelke boldogságát tönkre tennék. A jó izlés megóvja a durvaságtól, otromba magaviseletől, erkölcsi és anyagi szennytól. Az életben ezer és ezer alkalom kínálkozik aljas élvezetekre, a jó izléssel, az erkölcsi széppel ellenkező cselekedetekre, piszkos erkölcselenségekre. Sok embert visszatart ezektől a bennük élő vallás-erkölcsi érzelmek s megmenti őket a bukástól, szégyentől, gyaláztól. Ha a vallás-erkölcsi érzelmek mellett még a szépérvék is kellően ki van fejtvé, még bizonyosabb, hogy az ember a rútat, aljasat vagy erkölcsi, mint anyagi tekintetben magától távol tartja. A szépérvék, a jó izlés a vallás-erkölcsi érzelmek igen hathatós szövetségese s megérdemli, hogy minden nevelő szeretetteljes, gondos ápolásban részesítse.

Az iskolai nevelésnek is kiváló gondot kell fordítania a szépérvék művelésére. Ez természetes dolog, mert maga az iskola is a szépnék szolgálatában áll. Hisz a teremtsenek legszebb remekét, az embert, kell nemesíteni, nevelnie. A szépérvék fejlesztése fontos az iskolában, mert a gyermekekben fejlődő nemes izlés a nevelésnek egyik kiváló támogatója. Amit szavaink, amit észokok, tilalmak, büntetések és jutalmazások nehezen képesek a gyermekben javítani, az sokkal könnyebben sikerül az által, ha kedélyét érintjük, ha érzelmét felébresztjük. Szépérvéke a jó szépnék és kedvesnek, a rosszat utálatosnak találja; amazt megszereti, emezt kerül.

A szépérvék a szépnék szeretetében nyilvánul, és pedig: a tisztaság, rendszeret- és idomosságnak, az erkölcsi szépnék, a vallás-erényeknek, a természet és művészet szépségének kedvelésében.

A szépérvék fejlesztésének első kelleke a tisztaság megkedveltetése, ez a szépérvék fejlesztésének kezdete. A tisztaság az erkölcsöknek és környezetnek egyszerűségével, az mi minden — különösen szerény — állású embernek előnyére, diszére válik.

A gyermekeket korán kell a tisztaságra szoktatni s hogy ez sikeres legyen, a szülőknek és tanítóknak a tisztaságban jó példát kell mutatniuk.

Rossz hatással van az a gyermekekre, ha a tanterem ritkán tisztítatik, ha a taneszközök, térdépek, falitáblák és padok tisztátalansággal tünnek föl, ha az ablakok homályosak s a falak folytonosan porosak. A gyermekek külsejére éber figyelmet fordítson a tanító. Ne tartsa, hogy azok piszkosan, mosdatlanul, fésületlenül, rongyos, szennyes ruhában jelenjenek meg az iskolában. Hetenkint többször nézze őket tetőtől talpig sorba, figyelmeztesse a tisztátalanság hibájokra, mosdattassa meg, fésültesse meg azokat, kik azt otthon eltelejtették megenni. A rongyos öltözetben jövőket szorítsa arra, hogy ruhájukat kifoltozzák, vagy anyjukkal, nővéreikkel befoltoztassák. Ezt különösen a szegényebb sorsúakkal szemben következetesen gyakorolja, figyelmeztetvén őket egyuttal arra, hogy kis hiányoknak

pótlása gyakran nagy károktól óvja meg az embert. Kis bajon könnyebb segíteni, mint a gondatlanság következtében elpusztult holmit újjal pótolni.

A lustaságból tisztátalansággal szemben igen jó szer a jóképzű gúny, mely az illetőt kissé megécsípi ugyan, de el nem keseríti és szülőit nem sérti. Gyakran megtörténik, hogy tiszta szülő gyermeke is piszkosan jön az iskolába, azért a rendreállítását óvatosságnak kell lenniük. A tisztaság tekintetében is önállóságra kell a gyermekeket vezetniük. Keltsük fel önérzetüket, hogy mindig tiszták legyenek s hogy önmaguk gondoskodjanak testük és ruháik tisztaságáról, ne várják mindig a szülők segítségét és nógatását, hanem iparkodjanak saját emb-rségükből tiszták lenni. Vétessük velük észre, hogy a tiszta gyermek nagyobb becsülésben részesül; ha kis szolgálati telre használjuk egyik-másik növendéket, amit rendesen ki-tüntetésnek tekintenek, úgy kizárólag tiszta gyermekeket használjunk s adjuk a piszkosoknak értésükre, hogy tisztátalanságuk miatt nem lehet őket tisztességes ember elé küldeni. Ezt szűgyelleni fogják s a szégyenérzet ösztönzi majd őket a tisztaságra.

Könyveikre, ruháikra ügyeljünk, ne tartsunk azokon szennyet, kényszerítsük őket arra, hogy legcsekélyebb tan- és íróeszközüket is folytonosan tisztán tartsák. De ebben is, mint minden más nevelési dologban, következeteseknek kell lenniük. Nem elég pusztán meghagyni, hogy minden tiszta legyen, utána kell folytonosan nézniük, tisztá-e minden. Ha a gyermek észreveszi, hogy a tanító éles szeme ruháján a piszkot, haján a pelyhet, könyvében és irkájában a tintafoltot mindig meglátja, s ez mindig szégyent hoz rá, lassan-lassan megszokja és megszereti a tisztaságot, hogy figyelmeztetés nélkül is tiszta iparkodik lenni. De magunk is tiszták legyünk ám! Poros, pelyhes és ételpecsétekkel vagy burnóttal tarkított kabátunk nagyon szúrja a gyermekek szemét, különösen, ha tisztaságról beszélünk. Amit e tekintetben tölük kívánunk, tegyük meg magunk is! Csak így lesz szoktatásunknak örvedetes eredménye.

Rá kell a gyermekeket vezetniük annak tudatára, hogy a tisztaság nem csak szép, hanem hasznos is. Hasznos az egészségre és a test fejlődésére és az erre való figyelmeztetésnek nagyobb hasznát veszik, mint annak, hogy megtanulják az egyes csontokat, csontocskákat, idegeket és izmokat elhadarni s amellett piszkosak. Ruhájukat is jobban kímélik, ha tisztán tartják s ezzel maguknak becsületet, szülőiknek pedig hasznót szereznek. Gyakran megtörténik, hogy némely gyermek kellemetlen parasitákkal telve jön az iskolába. Ezekkel szemben igen óvatosságnak kell eljárniuk, mert meglehet, hogy a baj, betegség következménye vagy idegenektől ragadt rá. Ez esetben szelíden bánjunk a gyermekkel, kíméléses módon adjuk tudatára a szülőiknek, hogy rajta segítsenek; semmi esetre se heveskedjünk, mert gyakran ártatlanokat sérthetünk. Ahol a házi piszok okozza a bajt s az anya is olyan tisztaság dolgában, mint a gyermek, addig ne tartsuk az iskolában, míg emberi társaságra érdemes állapotban nem jelenik meg. Nem árt, ha a szülők is tanulnak az iskolától egy kis tisztaságot.

A tisztasággal jár a rendszeret; ahol tisztaság van, ott rend is szokott lenni. Ez természetes kifogása a tisztaságnak. Hogy minden tiszta legyen, rendben kell tartani; a rendetlenségben pedig nincs tisztaság.

Minden tanító meg kívánja a gyermekektől, hogy az iskolában a rendet ne zavarják, hogy minden munkájukat pontosan elvégezzék, hogy taneszközöiket rendben tartsák, az iskolába jövet és az iskolából menet rendezavarásokat ne csináljanak és magukat mindenki szemben ildomosan viseljék. Ha a gyermekek tudják, hogy az iskolában minden rendetlenség, illetlenség és durvaság biráját találja, óvakodni fognak az utcai kihágásoktól, mert a vadság rendesen nyomokat hagy maga után, melyekről a tanító a hibát azonnal észreveszi.

A rendre, pontosságra és tisztaságra ügyelő tanítóknak nevéndékei, még otthon, mielőtt az iskolába indulnának, gondosan megtekintenek mindent: rendben van-e? Ruhájukat, könyveiket megvizsgálják, az utcán tisztességesen viselik magukat, az iskolába illedelmesen lépnek be, könyveiket, felső ruháikat a kijelölt helyre teszik, az írásnál vigyáznak, nehogy piszkos vagy tintás kezekkel nyúljanak a papírosokhoz. A ki-és bemenés leülés, felállás, jelentkezés, a tanszerek előszedése és berakása, minden a legnagyobb csendben történik; rendezavarás nem fordul elő, mert tudják, hogy nem szabad, nem illik, nem szép. Ezt később megszokják és megszeretik.

A tanító a gyermekeket összeférésre, barátságra, szolgálatkészségre, nyájasságra, a nagyobbakat a kisebbek iránti előzékenységre szoktatja. Így a gyermekeket egymás közötti ildomoságra vezeti, amit másokkal szemben is gyakorolnak. Észreveszik, hogy viselkedésük szép, hogy mások is szépnék találják és ez új ösztönül szolgál nekik arra, hogy mindenki szemben ildomosak legyenek.

A gyermekek így lassankint elsajátítják és megkedvelik a társadalmi erényeket, melyek nagyobb ékességeül szolgálnak az embernek, mint a kellemes külső.

Gyakran tapasztaljuk, hogy a szülői házban a gyermekeket nagyon elkényeztetik, belőlük valami különöset akarnak faragni, neveléséges módon cimozzák, üres szójárásokra és színpadias testtartásra tanítják. A simaság, a finom fellépés, a majmolat beszédmód mögött pedig sivárságot, hiúságot és önhittséget le-lünk. Az udvarias szölamok érzés nélkül daráltatnak el s a fej szédül a sok ostobaságtól. Sok, ilyen nevelésben részesített fiatal embernek kalapja is elaralja, mi rejlik alatta.

Az iskolának nem szabad az ilyen házinevelés bűnrészesévé lenni. Szoktassa a gyermekeket szerény-ségre, egyszerűségre, egyenességre, igazságra. Ne tartsa a citrázkodást, hú pompát. Gyűrűk, órák és ilyen csecsebecsék nem kis gyermekeknek való, mert bennök csak a hiúságot növesztik nagyra.

Ne tartsuk a hízkeldest, hirhordást és eszszásmászást, mert az ilyen gyermekekből nem lesznek egyenes lelkű, őszinte férfiak. A tolakodókat, a minden lében kalnának lenni akarókat, hallgatódzókat utasítsuk rendre s vétessük az ilyenekkel észre viselke-

désük
hatatla
nem k
ber eg
minder
és tisz
hol se
tessük
követk
kolába
meki
birálo
len s
mások
tekint
szigor
gyázm
tanulj
és ki
ködés
tésére
hát, n
ben ig
harag
és sza
rátság
legyen
észlelj
nek d
ipark
benne
is kép
lódik
lép el
gazda
izlés
melye
melye
elénk
lunk
és hit
ha eg
szép
ban é
teti a
meket
plom
eszme
szobrá
s a m
gokna
szetek
nak s
a főn
maszt
egyhá
a gere
gyátó
isteni
dészel
helyt
gából
untató
szóárt
árt, m
nál jo
tatás
gyerm
szelid
szigor
kedve
hogy
csak
a val
a val
vessé
nemes
szet.
nak a
fejles
ben
szépé
Szem
tőség
szébb
puszt
gálju
mus
tésze
életet
találj
gyajt
észre
lanul
Menn
lete a
teljes
ságo
Hallj
fogain
aprólé
szokja
tárgy
lalkoz
szete
teti a
ságot
elmé
nem s
öröme
szépsé
szavá

